

8. Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету, 2011. – Режим доступу : <http://www.city.kharkov.ua/>

9. Пархоменко В. П. Стратегія інформатизації органів місцевого самоврядування при наданні послуг населенню / В. П. Пархоменко // Проблеми формування та реалізації державної політики у сферах державного, регіонального і галузевого управління : зб. наук. пр. – К., 2007. – Т. 8. – Вип. 93. – С. 140–150. – (Серія “Державне управління”).

10. Харьковская городская диспетчерская служба “1562”, 2011. – Режим доступу : <http://www.1562.kharkov.ua/>

11. Цапенко И. Электронная эпоха науки / И. Цапенко // МЭ и МО. – 2005. – № 8. – С. 19–32.

12. Цвиркун И. В. Глобальный характер информационного общества: принципы развития / И. В. Цвиркун // Методология, теория та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – 2009. – Вип. 15. – С. 464–468.

13. Шипунов В. Г. Основы управленческой деятельности: социальная психология, менеджмент : учеб. пособ. [для сред. спец. учеб. завед.]. – 3-е изд. перераб. и доп. / В. Г. Шипунов, Е. Н. Кишкель. – М. : Высш. шк., 2005. – 271 с.

Надійшла до редколегії 21.12.2011 р.

УДК 004:332.012.324

Н. С. ОРЛОВА, А. С. УДОВІК

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В СУЧАСНОМУ КОРПОРАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ

Розглянуто роль корпоративних інформаційних систем у сучасному корпоративному управлінні, досліджено основні проблеми впровадження корпоративних інформаційних систем і шляхи їх подолання.

Ключові слова: корпоративні інформаційні системи, корпоративне управління, інформаційна система управління.

The article examines the role of corporate information systems in the modern corporate management, the basic problems of implementing corporate information systems and ways to overcome them.

Key words: corporate information systems, corporate management, management information system.

Корпоративними зазвичай називають системи управління підприємствами, що враховують специфічні особливості корпорацій, основні з яких обумовлені їх структуризацією на бізнес-одиниці і наявністю таких органів управління, як

загальні збори акціонерів, рада директорів, правління і ревізійна комісія. Ці системи, до функціонування яких залучаються більшість співробітників підприємства, можуть бути організаційними, інформаційними тощо. Світова практика переконливо свідчить, що корпоративні системи – потужний інструмент підвищення продуктивності праці і ефективності виробництва.

Розвиток корпоративних інформаційних систем сьогодні зумовлений необхідністю в більш деталізованій інформації про ринок і споживачів; збором і використанням різнопланової інформації; потребою в інтенсивному взаємному контакті зі споживачем, тобто налагодженням внутрішнього зв'язку; інтенсивним розвитком інформаційних технологій.

Автоматизація бізнес-процесів сьогодні стає для українських підприємств способом виживання. Вона розглядається як засіб найбільш ефективного управління, що забезпечує мінімізацію витрат і збільшення прибутковості підприємства.

Інформація для підприємства на сьогодні є основним ресурсом функціонування на ринку, який забезпечує його конкурентне становище. Кожна організація у своїй діяльності користується масивами інформації, але ступінь використання та впровадження її в роботу є різним, і змінюється залежно від розвитку інформаційних систем.

У силу цих причин корпоративні інформаційні системи (КІС) для керівництва середніх і великих підприємств є необхідним інструментом, що дозволяє підвищити ефективність і прозорість бізнес-процесів і забезпечити централізовану підтримку прийняття управлінських рішень на всіх рівнях і в усіх сферах бізнесу компанії.

Проблеми розвитку методології застосування корпоративних інформаційних систем досліджували закордонні та вітчизняні вчені. Серед вітчизняних учених цим проблемам приділяли увагу С. Глушко [1], В. Пономаренко [2], М. Татарчук [5], А. Шайкан [1] та ін. Проте проблема впровадження корпоративних інформаційних систем та їх роль у сучасному корпоративному управлінні є досить актуальною і потребує глибоких теоретичних досліджень.

Метою дослідження є обґрунтування необхідності впровадження корпоративних інформаційних систем для сучасного корпоративного управління, виявлення проблем впровадження та пошук шляхів їх подолання.

У сучасній літературі немає загальноприйнятого єдиного визначення інформаційних технологій, тому можна навести лише одне з них, яке є достатньо лаконічним і вичерпним, а саме: інформаційна технологія – це система методів і засобів збирання, передавання, накопичення, опрацювання, зберігання, подання та використання інформації.

Слід зазначити, що інформаційні технології є частиною інформаційної системи. Базовим складовими інформаційних технологій є такі:

- технічне забезпечення для збирання, передавання, опрацювання, збереження і представлення даних;
- системне і прикладне програмне забезпечення;
- інформаційні послуги і телекомунікації [2].

Корпоративна інформаційна система – це інформаційна система, яка підтримує автоматизацію функцій управління і надає інформацію для поглиблення знань і прийняття управлінських рішень. У ній реалізовано сучасну управлінську ідеологію, яка поєднує бізнес-стратегію підприємства і прогресивні інформаційні технології [1].

Розвиток корпоративних інформаційних систем сьогодні зумовлений необхідністю в більш деталізованій інформації про ринок і споживачів; збором і використанням різнопланової інформації; потребі в інтенсивному взаємному контакті зі споживачем, тобто налагодженню внутрішнього зв'язку; інтенсивному розвитку інформаційних технологій.

Прикладом використання корпоративних систем є компанія “Henkel”, яка має систему під назвою IDIS. Ця система аналізує всю систему інформації і обирає рішення, засноване на критерії “найбільш успішне рішення з накопиченого досвіду”. У компанії “Coca-Cola” використовується система Inform Cascade. Ця система націлена на органіку інформаційних потоків у таких сферах, як просування торгових марок, планування, глобальний маркетинг.

На світовому ринку корпоративних систем домінують Північна Америка і Європа. Значущими сегментами ринку залишаються Азіатсько-Тихоокеанський регіон і Латинська Америка, де спостерігається швидке зростання. На думку експертів, розвиток корпоративних систем буде зростати і до 2015 р. досягне 67,8 млрд дол. США. Основним поштовхом зростання стане збільшення потреби підприємств в інтеграції всіх функцій та інформаційних потоків підприємства в єдину систему.

Корпоративні інформаційні системи, призначені для автоматизації різних видів господарського обліку та управління підприємством, можна умовно поділити на три класи: локальні системи, середні інтегровані системи, великі інтегровані системи (рисунок).

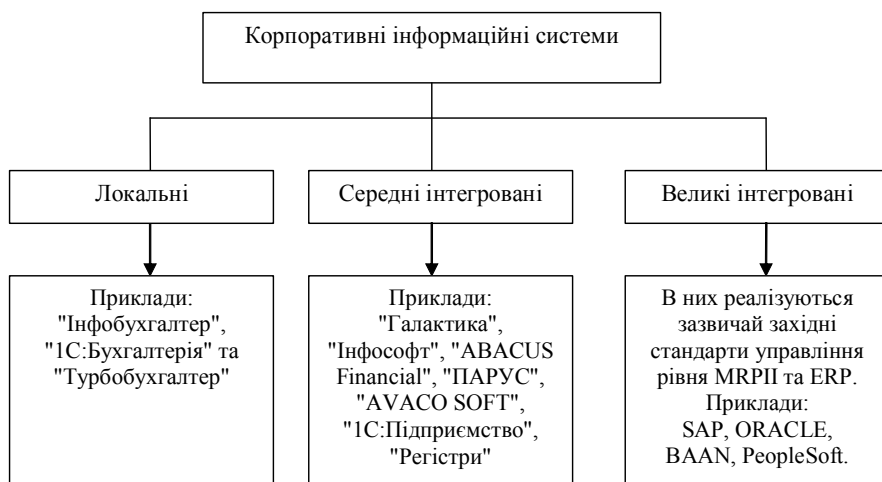

Рисунок. Приклади корпоративних інформаційних систем

1. Локальні системи успішно справляються з вирішенням окремих задач обліку на підприємстві, але, як правило, не надають цілісної інформації для автоматизації управління. Перевагою цих систем є порівняно невисока ціна і відносна простота впровадження [4].

2. Прикладом середніх інтегрованих систем можуть бути системи “AVASO SOFT”, “ABACUS Financial”, широко використовувані у вітчизняній практиці “Галактика”, “ПАРУС”, “1С:Підприємство”, “Регістри” [5].

3. Великі інтегровані системи – це функціонально найрозвинутіші, найскладніші і найдорожчі системи. У них реалізуються, зазвичай, західні стандарти управління рівня MRPII та ERP.

За останній десяток років корпоративні інформаційні системи (перш за все Enterprise Resource Planning, ERP-системи) стали одними з найпопулярніших програмних рішень. Причому повнофункціональна ERP-система стає єдиним фундаментом для вирішення важливих стратегічних й управлінських завдань, а не лише інструментом автоматизації типових для компанії процесів, скажімо, планування витрат або розрахунку собівартості.

Саме впровадження компанією ERP-системи означає перехід на більш високу стадію розвитку, бо вони дозволяють найбільш ефективно реалізовувати можливості компанії. Кількість компаній, які використовують такі системи, складає декілька десятків тисяч по всьому світу.

На сьогодні найбільш великими інтегрованими системами є функціонально розвинуті і відповідно найбільш складні і дорогі системи, в яких реалізуються західні стандарти управління MRPII і ERP. На українському і російському ринках цей вид систем представлений в основному продуктами таких західних фірм: SAP, Oracle, BAAN, PeopleSoft і Platinum [7].

Українськими підприємствами-клієнтами фірми SAP в Україні є такі: НБУ, Металургійний комбінат “Азовсталь”, Донецький металургійний завод, ПАТ “Полтаваобленерго”, ПАТ “Дніпро-енерго”, АТ Укртатнафта, ПАТ “Дніпроспецсталь”.

Низка українських виробників програмного забезпечення позиціонують свої системи як ERP. Насамперед, це такі системи: Фінексперт, IT-Підприємство, Мегаполіс, BSI, ПАРУС-Підприємство 8, Bob’s World AG.

Незважаючи на те, що в цих системах сконцентровано останні досягнення світової практики автоматизації управління підприємством, їхнє впровадження на наших підприємствах зв’язано з низкою труднощів.

Основною причиною цього є висока вартість і тривалий процес упровадження. У таблиці наведено дані, що характеризують вартість упровадження цих систем [4].

Програмне забезпечення не є системою в рамках підприємства. І навіть на базі самого потужного програмного комплексу цілком можна побудувати систему, яка автоматизуватиме тільки бухгалтерський облік.

Основним чинником є процедура ухвалення рішення, на підставі результату якої здійснюється вплив на систему (підприємство). Інформаційна система сама по собі рішень не ухвалює, але, будучи ефективно настроєною, здатна поставити

інформацію керівнику в тому ракурсі, який найбільш підходить для ухвалення конкретного рішення. Вся інформація (і планова, і фактична), яку формує система у вигляді звітів, складається на основі облікових даних, тому говорити про різницю між “системами обліку” і “системами управління” недоречно [6].

Таблиця

Вартість упровадження систем

<i>Фірма/продукт</i>	<i>з доходом млн дол.</i>
SAP	до 600
Oracle	до 500
BAAN	до 350
PeopleSoft	до 250

Крім того, варто враховувати низку інших проблем, зв'язаних з упровадженням західних систем. Усі декларовані переваги цих систем – відповідність стандартам, комплексність пропонованого рішення, багатий досвід упровадження, високий рівень супроводу і сервісних послуг – можуть обернутися недоліками, оскільки стандарти можуть не збігатися, комплексність рішення може знизити гнучкість системи, західний досвід не дасть переваг в Україні тощо.

Як правило, українські компанії мають системи, що не відповідають повною мірою поняттю корпоративна інформаційна система управління. У багатьох із них головним чином використовуються інформаційно-технологічні системи, з допомогою яких менеджери здійснюють поточне керівництво різними сферами бізнесу. Це, перш за все, системи планування ресурсів, організації збуту і постачання, управління взаємовідносинами з клієнтами тощо. Обсяг ринку подібного програмного забезпечення швидко зростає, і витрати на їх придбання стають дедалі важливішою статтею корпоративних бюджетів.

Таким чином, корпоративна інформаційна система для українських підприємств має враховувати такі аспекти для того, щоб подолати такі проблеми:

- розуміння керівництвом необхідності запровадження інформаційних технологій;

- усвідомлення того, що інформаційна система є системою управління, а не системою обліку;

- інформаційна система повинна відповідати вимогам ERP;

- система має мати багаторічний досвід успішних упроваджень на Заході і володіти найбільшим набором галузевих рішень, але треба пам'ятати, що підходи до управління в нашій країні і на Заході істотно різняться. Саме тому сучасні корпоративні інформаційні системи мають бути розроблені в Україні (Росії) і більш за все підходити для автоматизації вітчизняних підприємств, враховувати вітчизняне законодавство та особливості корпоративного управління.

У сучасній економіці, що характеризується інтенсивними змінами і високим ризиком, безперечно важливість максимально швидкого ухвалення обґрунтованих стратегічних рішень і створення адекватної системи

корпоративного управління. Нормативно-правові акти, правила і стандарти, у рамках яких діють вітчизняні корпорації, примножуються і ускладнюються щодня. Необхідність залучення інвестицій вимагає налагодження цивілізованих відносин, що спираються на сучасні технології, з акціонерами, кредиторами, державними органами і іншими зацікавленими сторонами.

На підставі вищевикладеного можна зробити такі висновки. З деяким відставанням вітчизняні компанії повторюють шлях зарубіжних, які вже усвідомили, що для ефективної діяльності на світовому чи внутрішньому ринку потрібно ефективне управління всіма аспектами діяльності, яке певною мірою залежить від упровадження інформаційних технологій.

Відмінностями функціонування корпоративних інформаційних систем в Україні від зарубіжних підприємств є такі:

- для іноземних підприємств основною проблемою є надлишок даних, а для вітчизняних компаній основною проблемою є їх нестача;
- іноземні компанії вирішують проблему накопичення та аналізу даних, а вітчизняні компанії займаються питанням збору даних.

Але попри наведені проблеми, для сучасних підприємств корпоративні інформаційні системи є важливим засобом корпоративного управління. Виконуючи функції групування, систематизації, обробки та аналізу даних, вони допомагають успішно реалізовувати функції корпоративного управління на підприємстві та контролювати потоки інформації.

Таким чином, сучасне корпоративне управління неможливе без новітніх інформаційних технологій, і головною умовою досягнення успіху в цьому є максимальна інтеграція різних інформаційних систем, котрі повинні допомагати органам управління у забезпеченні ефективної роботи компанії.

Література:

1. Глушко С. В. Управлінські інформаційні системи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. В. Глушко, А. В. Шайкан. – Львів : Магнолія Плюс, 2006. – 320 с.
2. Інформаційні системи і технології в економіці / за ред. В. С. Пономаренка. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – 456 с.
3. Інформаційні технології в корпоративному управлінні. – Режим доступу : <http://www.kstil.com.ua/archive/?aid=49&jid=27&print=1>
4. Інформаційні системи і технології на підприємствах. – Режим доступу : [http://eprints.kname.edu.ua/17149/1/Inform_systems_et_technologies _Ochrimenko.pdf](http://eprints.kname.edu.ua/17149/1/Inform_systems_et_technologies_Ochrimenko.pdf).
5. Татарчук М. І. Корпоративні інформаційні системи : навч. посіб. / М. І. Татарчук. – К. : КНЕУ, 2006. – 560 с.
6. Світовий ринок інформаційних технологій. – Режим доступу : <http://www.stepconsulting.ru/publ/erp.shtml>
7. Світовий ринок ERP-систем. – Режим доступу : <http://www.interface.ru/home.asp?artId=23945>